

Fer amb els altres el que van fer amb nosaltres

M. Gregg Bloche i Jonathan H. Marks

Com és que les tàctiques interrogatòries posteriors a l'11-S han inclòs abusos que s'han convertit en tortures? S'han comentat moltes coses sobre la il·legalitat d'aquestes tàctiques, però no ens hem aturat a analitzar l'error estratègic que l'administració ha comès en triar-les.

El Pentàgon ha acabat emprant una estratègia que imita els mètodes de l'Exèrcit Roig. Però aquestes tàctiques no només foren inhumanes, sinó també ineficaces. Per als interrogadors comunistes, la veritat no era el més important: el que pretenien era forçar fins al límit la confessió del pres, encara que fóra falsa. Temorosos de possibles atacs terroristes futurs, i frustrats per la lentitud dels progressos de la recollida d'informació pels serveis d'informació que interrogaven els presos de la badia de Guantánamo, els oficials del Pentàgon van optar per les tàctiques del seu protocol que més s'assemblaven a la tortura. Parlem d'un programa secret de Fort Bragg, Carolina del Nord, conegut com a SERE (Supervivència, evasió, resistència, escapament). Aquest programa estava basat en els estudis sobre com

El Pentàgon ha acabat emprant una estratègia que imita els mètodes de l'Exèrcit Roig.

els nord-coreans i els vietnamites aconseguien fer defallir els presoners americans. El SERE, per tant, pretenia entrenar els soldats americans a resistir els abusos a què haurien de fer front quan estiguessen sota custòdia enemiga.

Els Pentàgon va barrejar els termes, i en comptes de fer servir el SERE per a tècniques de resistència, es va fixar en els mètodes interrogatoris que s'hi descrivien. El juny del 2004, el cap del Comandament del Sud dels EUA, el general James T. Hill, afirmava en una circular que un equip de Guantánamo havia "anat a la nostra escola SERE i havia desenvolupat una llista de tècniques" aplicables als detinguts de "perfil elevat i de gran valor informatiu". Hill va enviar la llista (en què figuraven, des de l'aïllament prolongat, fins a la privació del son, les posicions estressants, l'assetjament físic i l'explotació de les fòbies del detingut) al secretari de Defensa Donald H. Rumsfeld, que va aprovar la major part de les tàctiques el desembre del 2002.

Alguna gent del Pentàgon va advertir que aquestes tàctiques constituïen tortures, però, segons ens va explicar un alt fun-

cionari del Pentàgon el mes passat, en aquells moments un conseller directe de Rumsfeld va justificar les tàctiques, assenyalant-ne l'ús habitual que se'n feia en els entrenaments SERE. A començament d'enguany, quan es van fer públics els missatges de correu electrònic interns de l'FBI que havien criticat aquests mètodes, apareixien referències al SERE. Però hem tingut accés a una versió menys retocada d'intercanvi de correus electrònics entre oficials de l'FBI que fan referència a les "tècniques SERE". I un alt funcionari del Pentàgon també ens ha informat que el psicòleg en cap del programa SERE, Morgan Banks, va fer una guia, a principi del 2003, per als "consultors de ciències del comportament" que ajudaven a tramar l'estratègia dels interrogatoris de Guantánamo (no hem pogut accedir al contingut de la guia, però). Els mètodes SERE són secrets, però els principis del programa són públics. Buscaven recrear les brutals condicions que van haver d'experimentar els presoners de guerra nord-americans a Corea i el Vietnam, en què els interrogadors comunistes forçaven les falses confessions d'alguns dels detinguts i esmicolaven la moral de molts altres.

L'aïllament prolongat, la privació del son, les posicions doloroses i el control punitiu de les funcions físiques més íntimes provocaven un estrès que sobrepassava els presoners. L'estrès els desesperava, els generava una ansietat incontrolable i els col·lapsava l'autoestima. Tot sovint patien al·lucinacions. Els presoners sotmesos a aquest tipus de tractament esdevien dòcils i suplicaven companyonia, facilitant que els captors n'obtingueren les "confessions" que buscaven. En principi, el SERE fou pensat per "vacunar" els soldats americans contra aquest tipus de tècniques. Els psicòlegs hi creaven regiments simulats, per estudiar els efectes que tindrien aquestes tàctiques i de quina manera es podien superar més fàcilment. A Guantánamo, els professionals de la salut mental que havien treballat al programa SERE aplicaven els seus coneixements als detinguts, treballant freqüentment amb els guàrdies i amb el personal mèdic de la presó per posar al descobert els punts més vulnerables de cada pres. "Sabem si t'has enfonstat; sabem si t'has enyorat de casa", els deia Hill. "Donem aquesta informació als interrogadors, i això els ajuda a planificar-ho."

El programa SERE ajudava els soldats a aguantar aquest tipus de pressió, controlant els abusos. Però, en condicions de combat, aquestes tàctiques brutals no poden ser "dosificades" desapassionadament. La por, la ira i la lleialtat als soldats que lluiten al front fan gairebé impossible sostenir els límits de la brutalitat. Traslladant les tàctiques SERE i el model de Guantánamo al camp de batalla, el Pentàgon ha obert la caixa de Pandora dels abusos potencials.

Gregg Bloche és professor de dret a la Georgetown University i membre d'honor de la Brookings Institution. Jonathan Marks, advocat de Londres, és conseller de bioètica a Georgetown
© The New York Times - EL TEMPS
Traducció: Maite Insa